

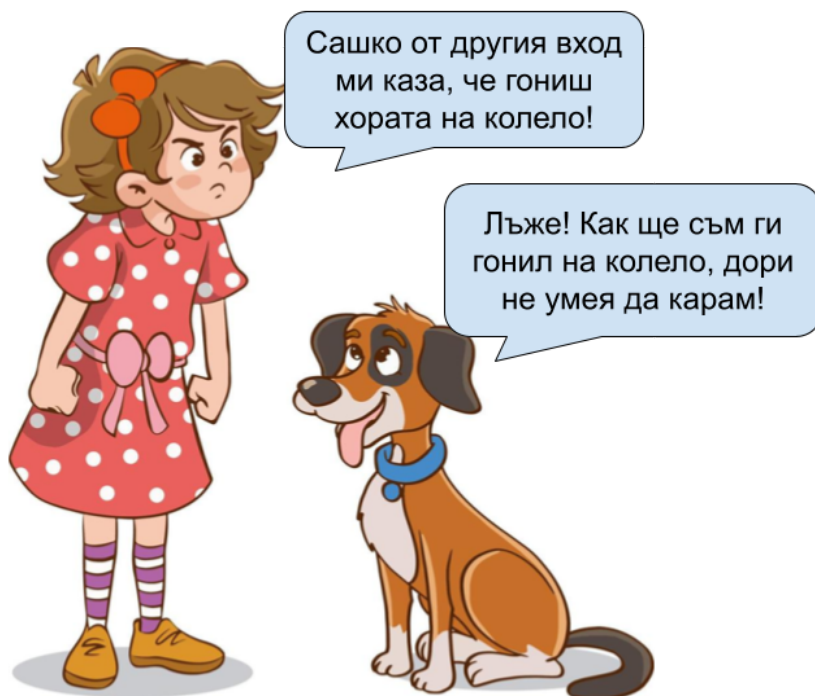
РЕШЕНИЕ НА ЗАДАЧА 3

Една от основните особености на човешкия език (за разлика от изкуствено създадените езици, каквито са и езиците за програмиране) е неговата многозначност, а една от нейните прояви се изразява в това, че еднаква линейна подредба на думите може да отговаря на различни синтактични структури.

В следващите задачи ще добиете нагледна представа за някои случаи на синтактична многозначност и ще се научите да я разпознавате.

Въпрос 1

Разгледайте илюстрацията по-долу.

И двамата герои в диалога казват истината, макар твърденията им да си противоречат. За да си обясните на какво се дължи това, помислете какво имат предвид момичето и кучето, след което посочете на чии думи съответстват Схема 1 и Схема 2.

Схема 1

Схема 2

Отговор:

Правилните отговори са:

Схема 1 означава, че кучето е гонило хората, които са на колело.

Схема 2 означава, че кучето е гонило някого, докато е карало колело.

Пояснение:

Схема 1

Словосъчетанието **на колело** е синтактично свързано със съществителното **хората**, като заедно образуват словосъчетанието **хората на колело**, а то пояснява глагола **гони**. Затова единственото възможно тълкуване е, че кучето гони хората, които са на колело.

И е означение за изречение, **С** – за съществително, **Г** – за глагол, **П** – за предлог, **ГС** означава група на съществителното (или словосъчетание с главна част съществително), **ГГ** – глаголна група (или словосъчетание с главна част глагол), **Г'** означава незавършена глаголна група, а **ПГ** – предложна група.

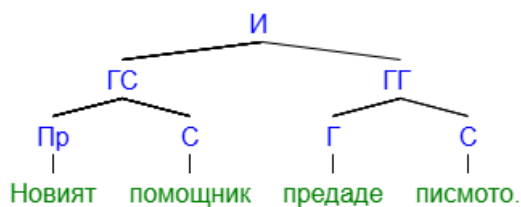
Схема 2

Словосъчетанието **на колело** и съществителното **хората** са синтактично свързани поотделно с глагола **гони**. Действието **гонене** се извършва от кучето. Затова единственото възможно тълкуване е, че кучето гони хората, докато самото то е на колело.

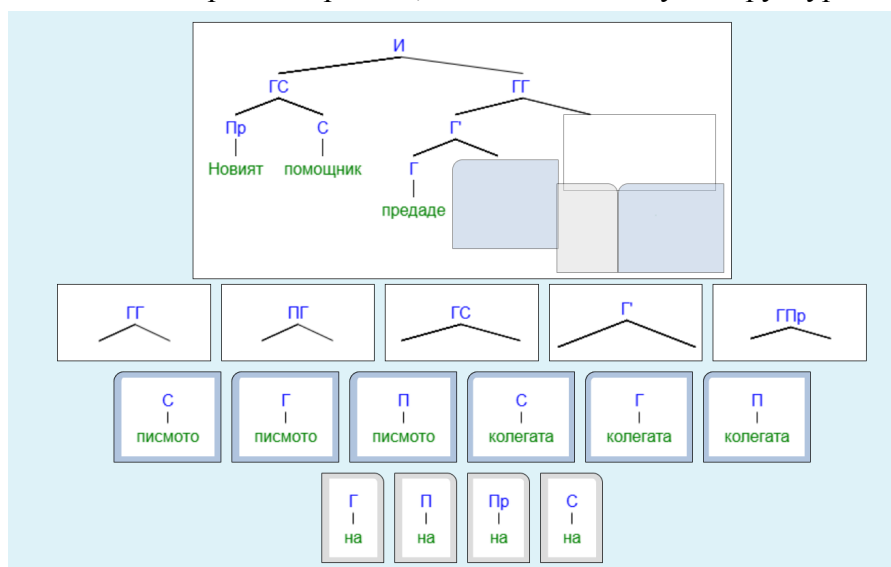
Въпрос 2

Изречението *Новият помощник предаде писмото* има следната синтактична структура:

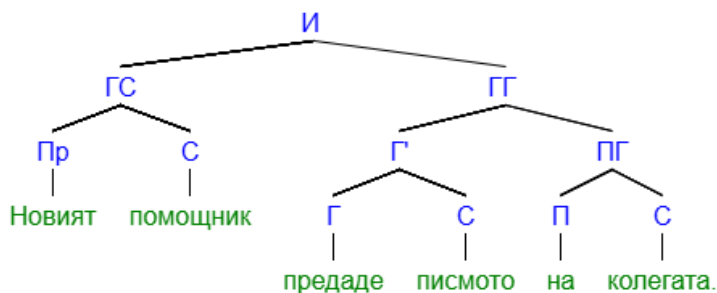
Лесно можем да разширим изречението, така че да получим: *Новият помощник предаде писмото на колегата*.

Попълнете докрай диаграмата, така че да се получи структурата на новото изречение.

Отговор:

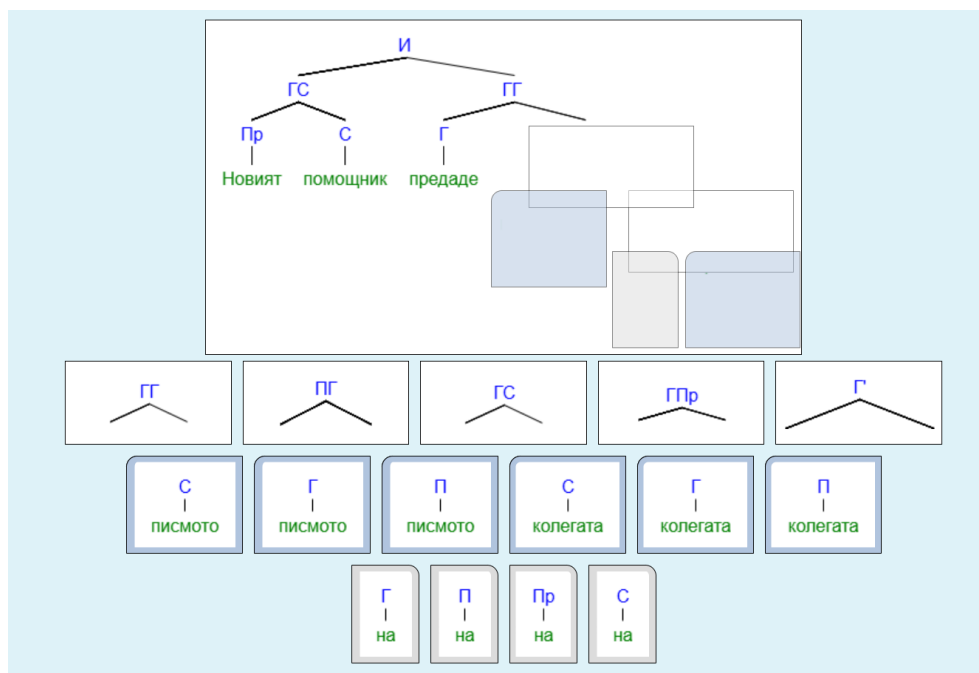

От първоначално дадената в диаграмата информация се вижда, че **Пр** означава прилагателно.

Въпрос 3

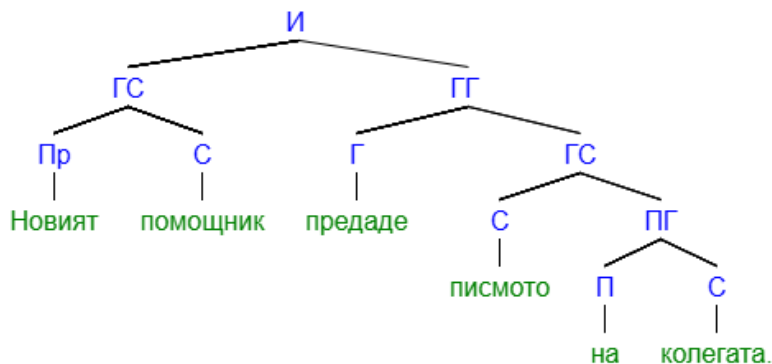
Може би вече сте забелязали, че изречението *Новият помощник предаде писмото на колегата* може да има повече от едно значение.

Попълнете докрай диаграмата, така че да се получи изреченска структура, съответстваща на втората възможна интерпретация.

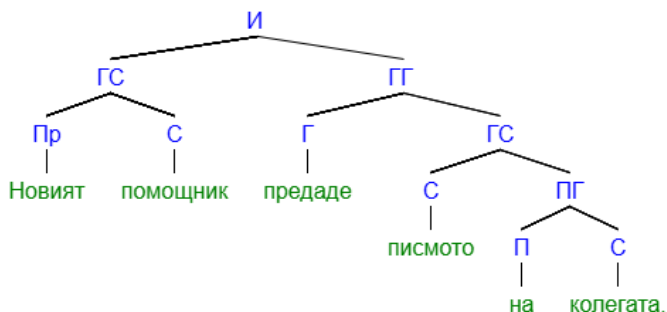

Отговор:

Въпрос 4

Каква роля изпълнява словосъчетанието **на колегата** в следното изречение?

Отговор:

Означава лицето, от което е писмото.

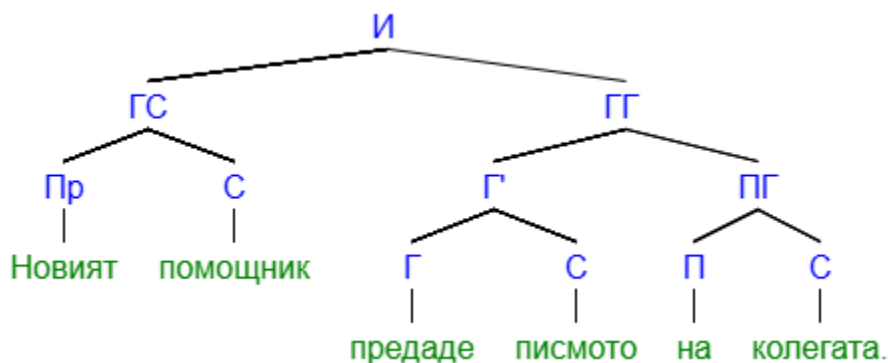
Пояснение:

В така зададената диаграма **на колегата** се свързва синтактично със съществителното писмото и образуват словосъчетанието **писмото на колегата**. Полученото словосъчетание пояснява глагола **предаде**. Единственото възможно тълкуване е, че писмото е **на колегата**.

Въпрос 5

Каква роля изпълнява словосъчетанието **на колегата** в следното изречение?

Отговор:

Означава лицето, на което е предадено писмото.

Пояснение:

В така зададената диаграма **писмото** се свързва синтактично с глагола **предаде**, а предложната група **на колегата също** се свързва с глагола **предаде**. Единственото възможно тълкуване е, че **на колегата** е лицето, което получава писмото.

Въпрос 6

Дадено е изречението *Момичето влезе в стаята с котката на кънки*, за което са възможни няколко различни структури, като всяка от тях съответства на различна семантична интерпретация на изречението.

Посочете броя (с арабски цифри) на възможните значения на изречението.

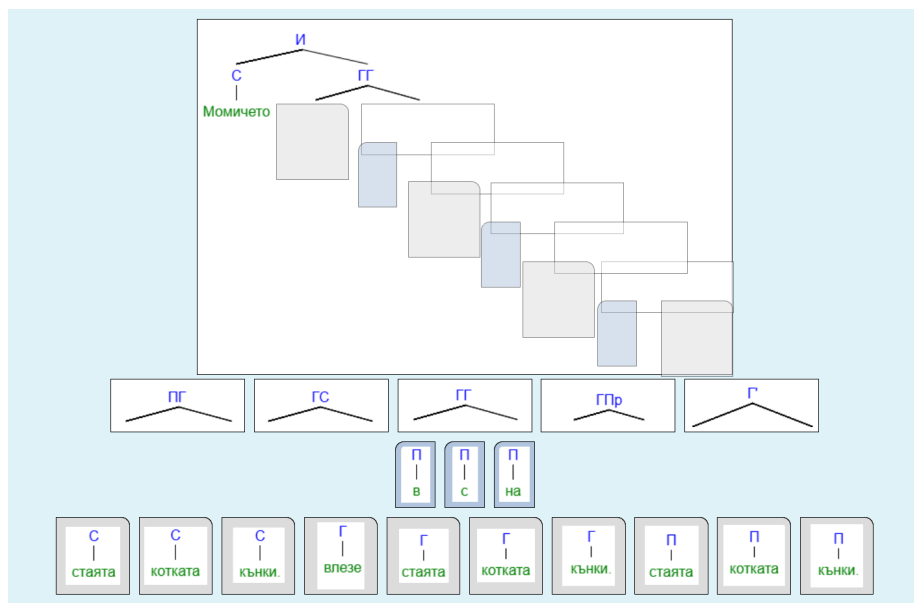
Отговор: 4

Въпрос 7

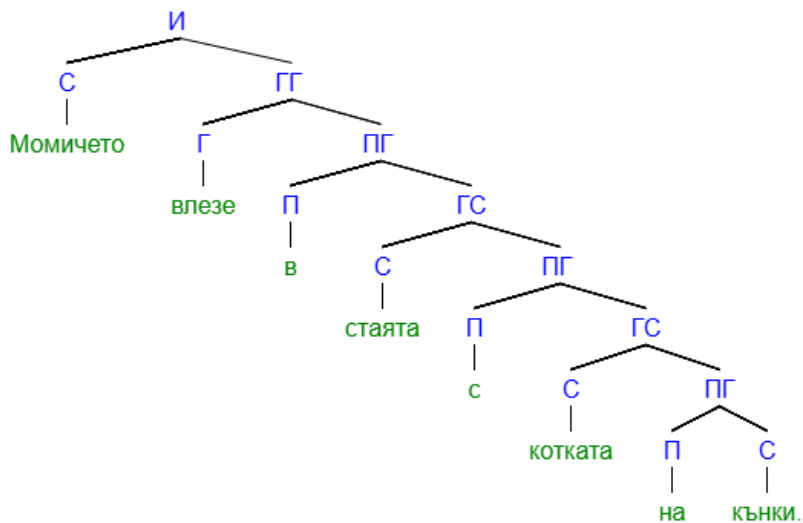
Дадено е изречението *Момичето влезе в стаята с котката на кънки*, за което са възможни няколко различни структури, като всяка от тях съответства на различна семантична интерпретация на изречението.

Попълнете диаграмата, така че да се получи правилна изреченска структура.

Отговор:

Въпрос 8

Кое от следните твърдения описва получената синтактична структура?

- Момичето влезе на кънки в стаята заедно с котката.
- Момичето влезе в стаята, в която е котката, която е на кънки.
- Момичето влезе на кънки в стаята, в която е котката.
- Момичето влезе в стаята заедно с котката, която е на кънки.

Отговор:

Момичето влезе в стаята, в която е котката, която е на кънки.

Пояснение:

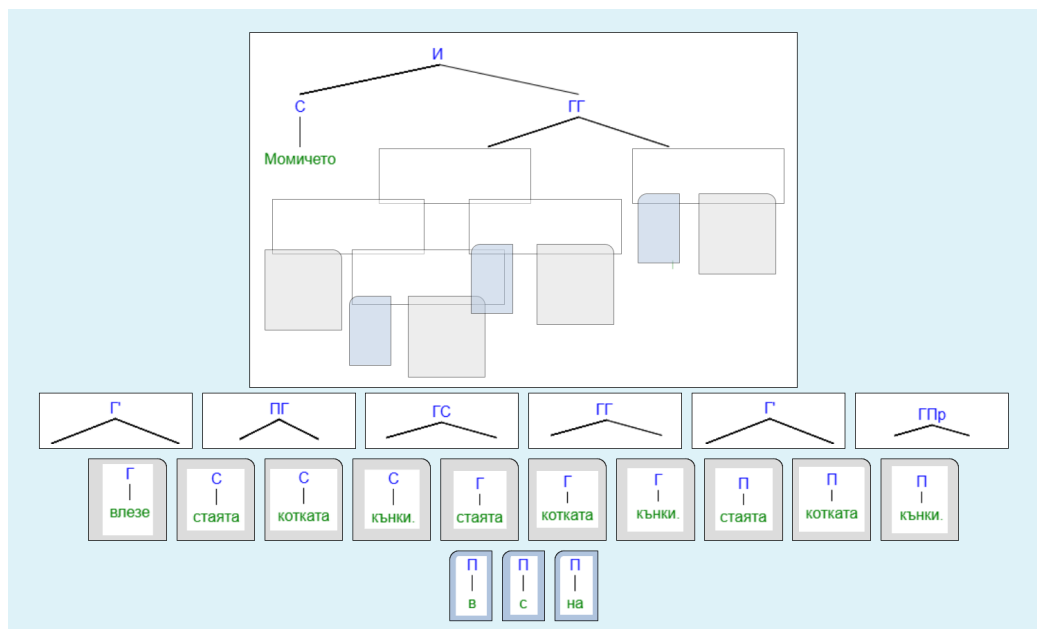
В така зададената диаграма словосъчетанието **на кънки** се свързва синтактично със съществителното **котката**, образувайки словосъчетанието **котката на кънки** със значение ‘котката, която е на кънки’. Предложната група с **котката на кънки** се свързва със **стаята**, образувайки словосъчетанието **стаята с котката на кънки** (‘стаята, в която има котка на кънки’). Така получената група, въведена от предлога **в**, пояснява глагола **влезе**. Ето защо единственото възможно тълкуване е ‘Момичето влезе стаята, в която е котката, която е на кънки’.

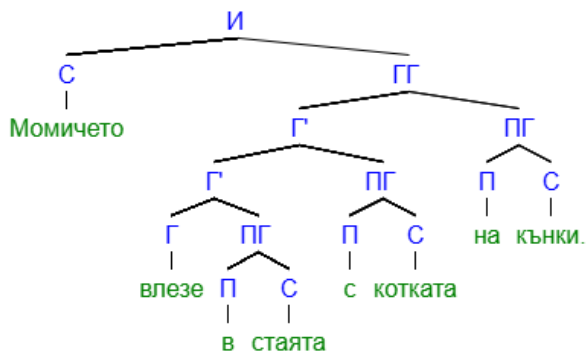
Въпрос 9

Дадено е изречението *Момичето влезе в стаята с котката на кънки*, за което са възможни няколко различни структури, като всяка от тях съответства на различна семантична интерпретация на изречението.

Попълнете диаграмата, така че да се получи правилна изреченска структура.

Отговор:

Въпрос 10

Кое от следните твърдения описва получената синтактична структура?

- Момичето влезе на кънки в стаята заедно с котката.
- Момичето влезе в стаята, в която е котката, която е на кънки.
- Момичето влезе на кънки в стаята, в която е котката.
- Момичето влезе в стаята заедно с котката, която е на кънки.

Отговор:

Момичето влезе на кънки в стаята заедно с котката.

Пояснение

В така зададената диаграма словосъчетанията **в стаята**, **с котката** и **на кънки** се свързват последователно с глагола: **в стаята** пояснява **влезе**, **с котката** – **също** (‘влезе в стаята заедно с котката’), както и **на кънки** – **също** (‘влезе в стаята заедно с котката, като беше на кънки’). Ето защо единственото възможно тълкуване е ‘Момичето влезе на кънки в стаята заедно с котката’.

Дадено е изречението *Момичето влезе в стаята с котката на кънки*, за което са възможни няколко различни структури, като всяка от тях съответства на различна семантична интерпретация на изречението.

Въпрос 12

Кое от следните твърдения описва получената синтактична структура?

Момичето влезе на кънки в стаята заедно с котката.

Момичето влезе в стаята, в която е котката, която е на кънки.

Момичето влезе на кънки в стаята, в която е котката.

Момичето влезе в стаята заедно с котката, която е на кънки.

Отговор:

Момичето влезе на кънки в стаята, в която е котката.

Пояснение:

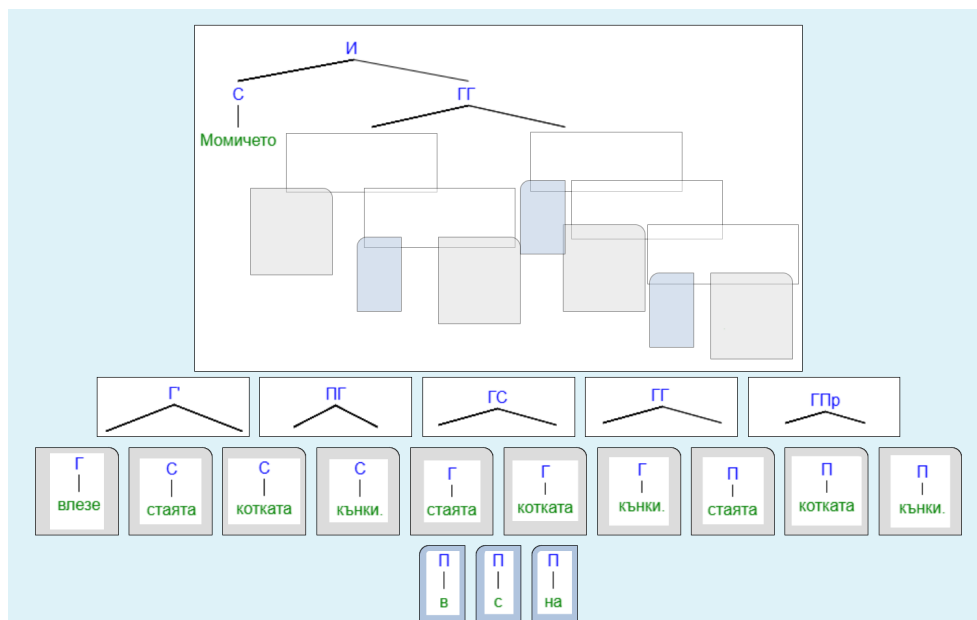
В така зададената диаграма словосъчетанието **с котката** се свързва синтактично със **стаята**, образувайки група на съществителното, което с помощта на предлога **в** пояснява глагола **влезе** ('влезе в стаята, в която има котка'). Словосъчетанието **на кънки** също пояснява **влезе** ('влезе в стаята, в която има котка, като е на кънки'). Ето защо единственото възможно тълкуване е 'Момичето влезе на кънки в стаята, в която е котката'.

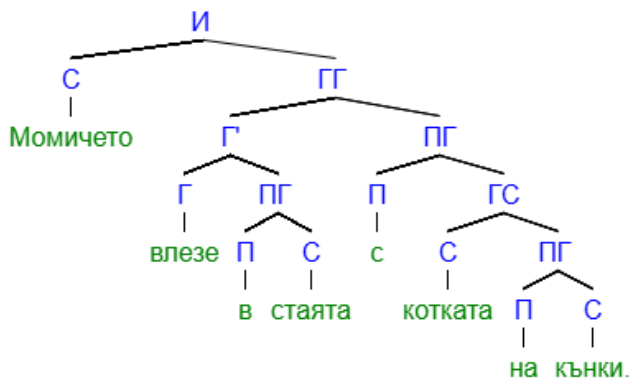
Въпрос 13

Дадено е изречението *Момичето влезе в стаята с котката на кънки*, за което са възможни няколко различни структури, като всяка от тях съответства на различна семантична интерпретация на изречението.

Попълнете диаграмата, така че да се получи правилна изреченска структура.

Отговор:

Въпрос 14

Кое от следните твърдения описва получената синтактична структура?

Момичето влезе на кънки в стаята заедно с котката.

Момичето влезе в стаята, в която е котката, която е на кънки.

Момичето влезе на кънки в стаята, в която е котката.

Момичето влезе в стаята заедно с котката, която е на кънки.

Отговор:

Момичето влезе в стаята заедно с котката, която е на кънки.

Пояснение:

В така зададената диаграма словосъчетанието **в стаята** се свързва синтактично с глагола **влезе**, а словосъчетанието **на кънки** пояснява **котката** ('котката, която е на кънки'). С помощта на предлога **с** групата на съществителното **котката на кънки също** пояснява **влезе** ('влезе в стаята заедно с котката...'). Ето защо единственото възможно тълкуване е 'Момичето влезе в стаята заедно с котката, която е на кънки'.